

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

MARY SHELLEY

Frankenstein

Un Prometeu modern

ALDO PRESS

CUPRINS

Scrisoarea întâi	5
Scrisoarea a doua	9
Scrisoarea a treia	13
Scrisoarea a patra	14
Capitolul 1	23
Capitolul 2	28
Capitolul 3	35
Capitolul 4	43
Capitolul 5	51
Capitolul 6	58
Capitolul 7	67
Capitolul 8	79
Capitolul 9	89
Capitolul 10	96
Capitolul 11	104
Capitolul 12	113
Capitolul 13	120
Capitolul 14	126
Capitolul 15	131
Capitolul 16	140
Capitolul 17	150
Capitolul 18	156
Capitolul 19	165
Capitolul 20	173
Capitolul 21	183
Capitolul 22	194
Capitolul 23	205
Capitolul 24	213

Scrisoarea întâi

Doamnei Saville, Anglia
St. Petersburg, 11 decembrie 17..

Te vei bucura să auzi că nici un dezastru nu a însoțit debutul acțiunii pe care ai privit-o cu presimțiri atât de rele.

Am ajuns aici, ieri, și prima mea grijă a fost să o asigur pe draga mea soră de bunăstarea mea și de marea încredere pe care o am în succesul acțiunii mele.

Sunt deja departe, la nord de Londra, și, ca și cum aș merge pe străzile Petersburgului, simt o adiere rece, nordică, care se joacă pe obrajii mei și care îmi înviorează simțurile și mă umple de plăcere. Înțelegi sentimentul ăsta ?

Această adiere, care a călătorit dinspre regiunile spre care eu mă îndrept, îmi dă o previziune a aceluia climat înghețat.

Inspirate de acest vânt al speranței, visele mele devin mai fierbinți și mai însuflețite.

Încerc în zadar să mă conving că Polul este sediul gerului și al dezolării; acesta, totdeauna îmi apare în imaginație ca un tărâm al frumuseții și al încântării.

Acolo, Margaret, soarele este tot timpul vizibil, discul său complet înconjurând orizontul și împrăștiind o strălucire continuă. De aceea, cu permisiunea ta, sora mea, am să acord totuși încredere navigatorilor precedenți; acolo, zăpada și gerul sunt izgonite și, navigând pe o mare calmă, putem pluti spre un pământ care să depășească în minuni și frumusețe orice regiune descoperită aici, în zona locuită a globului pământesc.

Producțiile și caracteristicile sale pot fi fără pereche, deoarece secretul corpurilor cerești se află, fără îndoială, în acele singurătăți nedescoperite.

La ce nu te poți aștepta într-o regiune a luminii eterne ?

Pot să descopăr acolo nemaipomenita putere care atrage acul indicator și pot să corectez o mie de observații cerești, care n-au nevoie decât de această călătorie pentru a oferi în schimb, pentru totdeauna, consistența observațiilor lor aparente.

Îmi voi satisface curiozitatea fierbinte cu imaginea unei părți a lumii care nu a mai fost până acum vizitată și voi călca pe un pământ care nu a mai cunoscut urma piciorului omului. Acestea sunt lucrurile care mă ademenesc, și ele sunt suficiente ca să-mi învingă teama de pericol sau de moarte și să mă îndemne să încep această călătorie grea cu bucuria pe care o simte un copil când pornește într-o mică barcă, cu colegii de vacanță, într-o expediție de descoperire a râului local.

Dar, presupunând că toate aceste premise sunt false, nu poți nega avantajul nemăsurat pe care îl voi oferi omenirii, generației viitoare, descoperind lângă Pol un coridor de trecere spre acele ținuturi, la care, pentru a ajunge în prezent, ar fi necesare multe luni; sau descoperind secretul magnetului, ceea ce, după toate probabilitățile, nu se poate face decât printr-o acțiune ca a mea.

Aceste reflecții mi-au redus nervozitatea cu care am început scrisoarea, și-mi simt inima tresărind de un entuziasm care mă înalță la cer, pentru că nimic nu contribuie atât de mult la liniștirea conștiinței ca un țel ferm, un punct pe care sufletul își poate fixa ochiul intelectual. Această expediție a fost visul preferat al primilor mei ani.

Am citit cu ardoare relatările din diferite călătorii făcute cu scopul de a ajunge la Oceanul Pacific de Nord prin

mărire care înconjoară Polul. Poate îți amintești, întreaga bibliotecă a bunului nostru unchi Thomas, se compune din cărți de călătorie făcute în scopul descoperirilor. Mi-am neglijat instruirea, dar am fost pasionat de citit.

Am studiat aceste volume zi și noapte și buna lor cunoaștere mi-a sporit regretul pe care l-am simțit, copil fiind, când am aflat că tatăl meu, înainte de moarte, i-a interzis unchiului meu să mă lase să mă apuc de marinărit.

Aceste închipuiri au dispărut când i-am citit cu atenție, pentru prima dată, pe acei poeți ale căror efuziuni mi-au fermecat sufletul și mi l-au ridicat la cer.

Am devenit și eu poet și, timp de un an, am trăit în paradisul propriei mele creații.

Mi-am imaginat că aș putea chiar obține o nișă în templul unde numele lui Homer și Shakespeare sunt consacrate.

Cunoști prea bine eșecul meu și cât de tare m-a chinuit dezamăgirea.

Dar chiar în acea vreme am moștenit averea vărului meu și gândurile mele s-au întors spre primele mele înclinații.

Șase ani au trecut până am luat o hotărâre cu privire la această inițiativă. Pot, chiar și acum, să-mi amintesc momentul în care m-am dedicat acestui măreț plan. Am început prin a-mi supune corpul la privațiuni. Am însoțit pescuitorii de balene în mai multe expediții în Marea Nordului. Am îndurat de bună voie frigul, foamea, setea și lipsa de somn.

Adesea am muncit mai mult decât un marinar obișnuit în timpul zilei și mi-am dedicat nopțile studiului matematicii, medicinei și acelor ramuri ale fizicii din care un aventurier pe mare ar putea să extragă cele mai mari avantaje practice. De două ori m-am angajat pe o balenieră și m-am declarat mulțumit de mine. Trebuie să recunosc, am simțit un pic de mândrie când căpitanul mi-a oferit a doua

funcție pe vas și m-a rugat, cu cea mai mare seriozitate, să rămân, considerând serviciile mele extrem de valoroase.

Și acum, dragă Margaret, nu merit să-mi îndeplinesc marele țel ? Mi-aș fi putut petrece viața în tihnă și lux, dar am preferat gloria fiecărei ispite pe care bogăția mi-a scos-o în cale. Oh, dacă măcar câteva voci încurajatoare ar răspunde afirmativ ! Curajul și hotărârea mea sunt ferme, dar speranțele oscilează, iar starea mea sufletească este adeseori pesimistă.

Sunt pe cale să pornesc într-o călătorie lungă și dificilă, ale cărei pericole vor solicita tot curajul meu. Mi se cere nu numai să ridic moralul celorlalți, dar câteodată chiar și pe al meu, atunci când al lor eșuează.

Aceasta este cea mai favorabilă perioadă pentru a călători în Rusia. Ei zboară repede peste zăpadă cu săniile lor. Mișcarea este plăcută și, după părerea mea, cu mult mai agreabilă decât cea a unui poștalion englez.

Frigul nu este exagerat, dacă ești înfășurat în blănuri, îmbrăcăminte pe care am adoptat-o deja, pentru că este o mare diferență între a merge pe punte și a sta nemișcat, timp de câteva ore, când nici un fel de exercițiu nu împiedică sângele să înghețe în vene.

Nu doresc să-mi pierd viața pe drumul dintre St. Petersburg și Archanghel.

Voi pleca spre ultimul oraș în două-trei săptămâni și intenția mea este să închiriez acolo un vas, ceea ce poate fi ușor de făcut plătind asigurarea proprietarului și angajând atât de mulți marinari cât cred că este necesar, dintre cei care sunt obișnuiți cu pescuitul de balene. Nu intenționez să navighez până în luna iunie. Dar când mă voi întoarce ?

Ah, dragă surioară, cum pot să răspund la întrebarea asta ? Dacă reușesc, multe, multe luni, probabil ani, vor trece până ne vom întâlni. Dacă eșuez, mă vei revedea curând sau niciodată.

Rămas bun, draga mea Margaret. Cerul să te binecuvânteze, iar pe mine să mă salveze astfel încât să-ți pot dovedi, iar și iar, mulțumirea pentru toată dragostea și bunătatea ta.

Iubitorul tău frate,
R. Walton

Scrisoarea a doua

Doamnei Saville, Anglia
Archangel, 28 martie 17..

Cât de greu trece timpul aici, înconjurat cum sunt de frig și zăpada!

Totuși am făcut al doilea pas spre inițiativa mea. Am închiriat un vas și sunt ocupat cu strângerea marinarilor. Aceia pe care i-am angajat deja par a fi oameni pe care mă pot baza și sunt, cu siguranță, animați de un curaj fără margini.

Îmi lipsește totuși ceva ce nu am fost încă în stare să-mi satisfac și simt absența acestui lucru ca pe cel mai mare rău. Nu am nici un prieten, Margaret: atunci când strălucesc de entuziasmul succesului, nu există nimeni care să participe la bucuria mea; dacă sunt asaltat de deznădejde, nimeni nu se străduiește să-mi susțină moralul deprimat. Este adevărat că îmi voi încredința gândurile hârtiei, dar aceasta este o cale insuficientă pentru comunicarea sentimentelor. Doresc compania unui bărbat care să fie alături de mine, ai cărui ochi să comunice cu ai mei. Mă poți crede romantic, scumpa mea soră, dar resimt cu durere lipsa unui prieten. Nu am pe nimeni lângă mine, blând, dar totuși curajos, cu o minte cultivată dar și capabilă, ale cărui gusturi să coincidă cu ale mele, care să aprobe sau să îmbunătățească

planurile mele. Cât de mult ar putea un astfel de prieten să corecteze greșelile sărmanului tău frate! Sunt prea înfierbântat să-mi duc la bun sfârșit planul și prea copleșit de greutate. Dar există un dezavantaj și mai mare, acela de a fi fost autodidact.

În primii paisprezece ani am alergat de nebun pe un islaz și nu am citit altceva decât cărțile de călătorii ale unchiului Thomas. La acea vârstă am făcut cunoștință cu celebrii poeți ai țării noastre. Atunci când nu a mai fost în puterea mea să obțin cele mai importante beneficii dintr-o astfel de convingere, mi-am dat seama de necesitatea de a cunoaște și alte limbi decât cea a țării natale. Acum am douăzeci și opt de ani și sunt, în realitate, mai analfabet decât mulți școlari de cincisprezece ani. Este adevărat că gândesc mai mult și visele mele sunt vaste și magnifice, dar lor le lipsește ceea ce pictorii numesc armonie și am mare nevoie de un prieten care să aibă destulă minte să nu-mi disprețuiască romantismul și suficient de multă afecțiune pentru mine pentru a-mi da un echilibru psihic.

Ei bine, astea sunt plângeri inutile. Cu siguranță că nu voi găsi nici un prieten pe întinsul ocean, nici chiar aici, în Archangel, printre comercianți și marinari. Totuși, chiar și aceste suflete aspre pot fi atinse de sentimente nobile, specifice naturii umane.

Locotenentul meu, de exemplu, este un om minunat, plin de curaj și inițiativă. El este înnebunit de dorința de glorie, sau mai exact, să mă exprim mai corect, de avansare în profesia lui. Este englez și, în centrul prejudecăților naționale și profesionale nedomolite de instrucție, păstrează câteva dintre cele mai nobile talente. Am făcut cunoștință cu el pe puntea balenierei. Aflând că nu avea de lucru în acest oraș, l-am angajat ușor să-mi fie asistent în acțiunea mea.

Căpitanul este o persoană cu un caracter excelent și s-a remarcat pe vas pentru amabilitatea și blândețea

ordinelor sale. Acest fapt, adăugat integrității și curajului său, m-au convins să-l angajez. O tinerețe scursă în singurătate, cei mai mulți ani petrecuți sub blânda și feminina ta îngrijire au dat caracterului meu mult rafinament, astfel încât nu-mi pot înfrânge intensă antipatie față de brutalitatea obișnuită exercitată la bordul unui vas. N-am crezut niciodată că aceasta este necesară și, când am auzit de un marinar la fel de renumit pentru blândețea inimii sale și pentru respectul și supunerea pe care i-o acordă echipajul său, m-am simțit în mod deosebit norocos și liniștit cu privire la serviciile sale. Am auzit prima dată despre el, mai degrabă într-o manieră romantică, de la o doamnă care îi datora fericirea vieții sale. Aceasta este, pe scurt, povestea lui. Cu câțiva ani în urmă, el a iubit o tânără rusoaică cu o avere modestă, și având strânsă o sumă considerabilă în premii, tatăl fetei a consimțit la căsătorie.

El și-a văzut iubita o singură dată, înaintea ceremoniei. Aceasta însă avea ochii scăldați în lacrimi și, aruncându-se la picioarele lui, l-a implorat să o cruțe, mărturisind în același timp că iubea pe altcineva, dar că acesta era sărac și tatăl său nu ar fi consimțit niciodată la unirea lor. Generosul meu prieten, aflând și numele iubitului ei, a renunțat imediat la intenția de a se mai căsători. Cumpărase deja, cu banii săi, o fermă, la care plănuise să-și petreacă tot restul vieții. El a dat totul rivalului său, împreună cu restul premiului, ca să cumpere provizii, și apoi chiar el i-a cerut tatălui tinerei fete să consimtă la căsătoria acesteia cu iubitul său. Dar bătrânul a refuzat, simțindu-se obligat față de prietenul meu, care, când și-a dat seama că tatăl este de neclintit, și-a părăsit țara și nu a mai revenit până n-a auzit că fosta lui iubită s-a căsătorit conform dorinței ei. "Ce individ nobil!" vei exclama. Așa și este, dar în plus este și complet needucat: este tăcut ca un turc și are un fel de ignorantă nepăsare față de profit și compasiune.

Totuși, să nu-ți închipui că, dacă mă plâng puțin sau dacă nu concep o consolare pentru toată truda de care voi avea parte, șovăi în deciziile mele. Acestea sunt fixe ca și destinul, iar călătoria mea este doar amânată, până când vremea va permite imbarcarea.

Iarna a fost groaznic de grea, dar primăvara dă semne bune și se consideră a fi timpurie, astfel încât, poate, voi naviga mai curând decât m-am așteptat. Nu voi face nimic în pripă.

Mă cunoști suficient de mult ca să te poți încrede în grija și respectul pe care îl am față de siguranța altora, de câte ori aceștia se află în grija mea.

Nu-ți pot descrie senzația pe care o am în perspectiva plecării mele. Îmi este imposibil să-ți transmit senzația de teamă, jumătate plăcută și jumătate temătoare, cu care sunt pregătit să plec. Plec spre regiuni neexplorate, spre "pământul ceții și al zăpezii", dar nu voi omorî nici un albatros. De aceea nu-ți face griji pentru siguranța mea și pentru că m-aș putea întoarce la tine obosit și îndurerat precum "bătrânul marinar". Poate vei zâmbi la aluziile mele, dar îți voi dezvălui un secret. Am pus adeseori interesul și entuziasmul meu față de misterele periculoase ale oceanului pe seama lucrărilor pline de imaginație ale poeților moderni. Lucrează ceva în sufletul meu, pe care nu-l pot înțelege. Sunt de fapt un om silitor, un muncitor care lucrează cu perseverență și trudă, dar în afară de asta există o dragoste pentru miraculos, o încredere în miracole, care se împletesc în toate proiectele mele și care mă îndepărtează de drumurile obișnuite ale omului, chiar și spre sălbatica mare și spre regiunile nevizitate până acum, pe care sunt pe cale să le explorez.

Dar să revenim la considerații mai bune. Te voi revedea, oare, după ce voi traversa imense oceane și după ce mă voi întoarce pe la cel mai sudic punct al Africii sau al Americii? Nu îndrăznesc să sper la un asemenea succes,

totuși nu pot să nu mă gândesc și la contrariu. Deocamdată te rog să-mi scrii în continuare, cu orice ocazie. Aș putea primi scrisorile tale în acele momente când am cea mai mare nevoie de sprijin moral.

Te iubesc foarte mult. Să-ți aduci aminte de mine cu dragoste, dacă nu mă vei mai vedea din nou.

Iubitorul tău frate,
Robert Walton

Scrisoarea a treia

Doamnei Saville, Anglia

7 Iulie 17..

Draga mea soră,

Mă grăbesc să-ți scriu câteva rânduri pentru a-ți spune că sunt în siguranță și am avansat bine în călătoria mea. Această scrisoare va fi adusă în Anglia de către un comerciant care se întoarce acasă de la Archangel, fiind mult mai norocos ca mine - eu poate, nu-mi voi mai vedea patria mulți ani de acum înainte. Sunt totuși optimist: oamenii mei sunt curajoși și de neclintit; chiar și bucățile de gheață care plutesc continuu pe lângă noi, ilustrând pericolele regiunii spre care ne îndreptăm, par să nu-i îngrozească.

Am atins deja o foarte înaltă latitudine, dar este mijlocul verii și, deși nu este atât de cald ca în Anglia, vânturile de sud, care ne împing cu viteză spre acele țărmuri pe care doresc cu nerăbdare să le ating, adie o căldură înnoitoare la care nu m-am așteptat.

Nu am avut nici un incident care să facă obiectul unei scrisori. Unul sau două vânturi aspre și apariția unei spărturi sunt accidente de care navigatorii experimentați abia își mai amintesc și aș fi mulțumit dacă nu ni s-ar întâmpla

ceva mai rău în timpul călătoriei noastre.

Adio, draga mea Margaret. Să fii încredințată că pentru siguranța mea, ca și pentru a voastră, nu mă voi grăbi să dau piept cu pericolul. Voi fi calm și prudent.

Dar succesul îmi va încununa eforturile. Și de ce nu? Am plecat atât de departe trasând o cale sigură peste drumul apelor, chiar stelele însele fiindu-mi martori. De ce să nu trec și peste elementul neîmplânzit și totuși supus? Ce poate sta în calea unui bărbat cu inimă și voință fermă?

Dar trebuie să închei. Cerul să-mi binecuvânteze sora!

R.W.

Scrisoarea a patra

Doamnei Saville, Anglia

15 august 17..

Ni s-a întâmplat astăzi un accident ciudat, pe care nu pot să nu ți-l semnalez, deși este foarte probabil să mă vezi înainte ca aceste hârtii să ajungă la tine.

Lunea trecută (31 iulie), nava era aproape înconjurată de gheață din toate părțile, deplasându-se cu greutate prin apa mării.

Situația noastră era oarecum periculoasă, mai ales că eram înconjurați și de o ceață foarte groasă.

Prin urmare, ne-am oprit așteptând să se producă niște schimbări în starea vremii.

Pe la ora două, ceața s-a împrăștiat și noi am putut vedea bucăți uriașe și neregulate de gheață, înghesuite în toate direcțiile, care păreau fără sfârșit. Unii dintre camarazii mei au gemut la vederea lor, iar în mintea mea a început să crească îngrijorarea și gândurile negre m-au invadat, când, o